

5. Враховувати особливості всіх членів команди. Всі співробітники мешкають в різних точках планети, тому під час зустрічей необхідно слідувати, щоб всім членам віртуальної команди було зручно працювати.

Таким чином, міжнародні проекти сьогодні носять глобальний характер. Члени віртуальної команди розкидані по всьому світу і представляють різні культури. Управління віртуальними командами забезпечує ефективну діяльність, успішну реалізацію проекту, підвищення задоволеності членів команди та забезпечення конкурентоспроможності компанії.

Список використаних джерел:

1. Бондаренко С. М. Задоволеність споживачів як основа успіху у бізнесі. *Економіст*. 2004. № 12. С. 35-37.
2. Бондаренко С. М. Корпоративна соціальна відповідальність у концепції загального управління якістю на підприємствах легкої промисловості України. *Економічний простір*. 2016. № 105. С. 154-163.
3. Бондаренко С. М., Михайленко Н. В. Базова концепція загального управління якістю TQM: Роль персоналу. *Економічний простір*. 2015. № 103. С. 139-146.
4. Віртуальна команда: 9 порад від менеджера Microsoft, як ефективно працювати онлайн. URL: <https://kfund-media.com/virtualna-komanda-9-porad-vid-menedzhera-microsoft-yak-efektyvno-pratsyuvaty-onlajn/>
5. Касич А. О., Глущенко Д. О. Теоретичні та практичні аспекти управління конкурентоспроможністю підприємства. *Економіка та держава*. 2016. № 11. С. 65-70.
6. Цалко Т. Р., Невмержицька С. М. Особливості онлайн-підприємництва в Україні. *Сучасні детермінанти розвитку бізнес-процесів в Україні: матеріали виступів III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції 11 квітня 2019 р.* Київ: КНУТД, 2019. С. 238-241.
7. Хусаїнова А. Т. Понятие, сильные и слабые стороны виртуальных команд и их отличие от традиционных команд проекта. *Вестник КазНУ. Серия экономическая*. 2015. № 2 (108). С. 164-169.
8. Powell A., Piccolliand G. B. Ives Virtualteams: a review of current literature and directions for future res earch. URL: <https://dl.acm.org/citation.cfm?id=968467>

БРЕУС С.В., к.е.н., доцент,
доцент кафедри менеджменту,
Київський національний університет технологій та дизайну

СУГОНЯКО І.І., магістрант кафедри менеджменту,
Київський національний університет технологій та дизайну

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Заклади вищої освіти (ЗВО) в сучасних умовах є провідниками інновацій та центрами знань, вони виконують важливу економічну функцію в суспільстві та державі, яка знаходить прояв у забезпеченні населення освітніми послугами, а держави – фахівцями, що можуть бути конкурентоспроможними як на

вітчизняному, так і на міжнародному ринках праці.

Основні аспекти управління конкурентоспроможності, формування конкурентної стратегії та оцінювання рівня конкурентоспроможності, зокрема системи закладів вищої освіти розглянуто в працях [1-3].

В умовах реалізації євроінтеграційних прагнень України загострюються конкуренція між вітчизняними ЗВО та іноземними, що спонукає перших до пошуку шляхів власної конкурентоспроможності (яка значною мірою визначається конкурентоспроможністю його випускників та спроможністю генерування інновацій, заснованих на знаннях) у результатів використання відповідних стратегій до чинників, що мають пряму залежність до підвищення конкурентоспроможності у контексті управління нею. У цьому контексті рейтингові позиції ЗВО є індикаторами якості освітніх послуг та одночасно показниками рівня конкурентоспроможності системи вітчизняної вищої освіти та ЗВО.

Задля обґрунтування вибору стратегії управління конкурентоспроможністю ЗВО здійснено кластерний аналіз з використанням статистичного програмного продукту Statistica. Результати кластерного аналізу за сутністю є формалізацією результатів моделі управління вітчизняними ЗВО, які функціонують в умовах ризику та невизначеності та знаходяться під впливом низки чинників, до яких загалом відносяться соціально-культурні та демографічні, політичні, економічні та технологічні [4].

За даними рейтингу ТОП-200 Україна 2019 [5] проведено кластерний аналіз для закладів вищої освіти, які займають найвищі рейтингові позиції за інтегральним показником діяльності ЗВО (вибір ЗВО для аналізу ґрунтувався на такому – інтегральний показник діяльності ЗВО за цим рейтингом знаходиться в межах 78,03-10,83, при цьому для аналізу вибрано заклади вищої освіти, які за цим показником займають позиції, що відповідають третині максимального значення, їхні рейтингові місця знаходяться в межах 1-40, з кількістю балів більше 23,22), який формується за такими критеріями: оцінка якості науково-педагогічного потенціалу (Інп); оцінка якості навчання (ІН); оцінка міжнародного визнання (ІМВ).

При проведенні розрахунків використано статистичний програмний продукт Statistica. На основі даних рейтингу побудовано дендрограму (рис. 1). Обрані ЗВО поділені на кластери за допомогою методу найближчого сусіда, який працює за принципом пошуку найближчих значень щодо заданого досліджуваного явища.

Надалі проведено кластерний аналіз за методом k-середніх задля того, щоб мати можливість безпосередньо переглянути вміст кластерів, описові статистики для кожного кластера наведені у табл. 1.

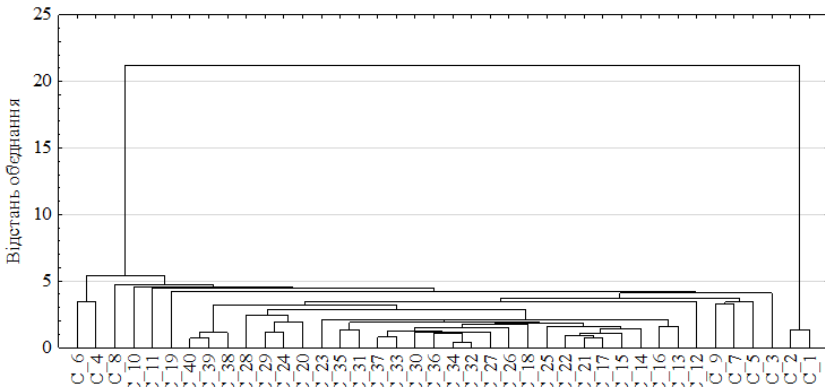

Рис. 1. Дендрограма для спостережень, що аналізуються (метод одиночного зв'язку, евклідова відстань)

Таблиця 1

**Описові статистики для кожного кластера
 (кластеризація методом k-середніх)**

Чинники	Середнє	Стандартне відхилення	Дисперсія
Кластер 1 (10 спостережень)			
Інп	18,656	2,988	8,925
ІН	12,224	4,048	16,389
ІМВ	8,943	3,097	9,592
Кластер 2 (28 спостережень)			
Інп	14,083	3,081	9,491
ІН	7,010	1,961	3,846
ІМВ	4,723	1,651	2,725
Кластер 3 (2 спостереження)			
Інп	40,855	0,134	0,018
ІН	21,660	0,933	0,871
ІМВ	14,820	0,085	0,007

До першого кластера увійшли ЗВО, які займають у рейтингу «ТОП-200 Україна 2019» [5] місця з 3 по 12, до другого – з 13 по 40, до третього – 1-2 місця відповідно. Надалі буде створено графік середніх для трьох кластерів (рис. 2), який свідчить про те, кластери мають більші відстані між середніми та варіації центру тяжіння.

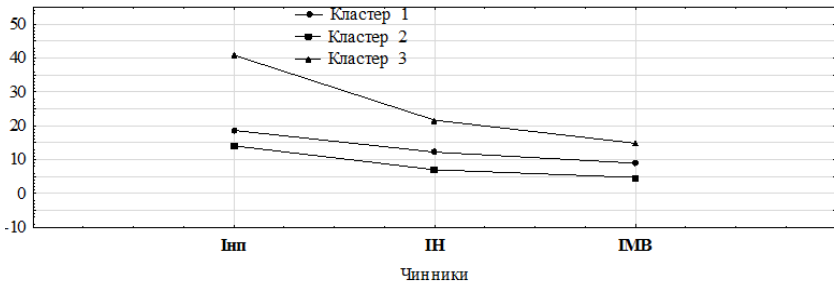

Рис. 2. Графік середніх для кожного з кластерів

Надалі визначаються евклідова відстань та середні значення факторних ознак. Результати розрахунків наведені у табл. 2.

Таблиця 2

Евклідові відстані між кластерами

	Кластер 1	Кластер 2	Кластер 3
Кластер 1	0,0	21,968	205,458
Кластер 2	4,687	0,0	344,433
Кластер 3	14,334	18,559	0,0

Надалі обчислюється середнє значення кожної факторної ознаки за певним кластером. Результати розрахунку наведені у табл. 3.

Таблиця 3

Середні значення ознак після проведення кластерного аналізу

Чинники	Кластер 1	Кластер 2	Кластер 3
Оцінка якості науково-педагогічного потенціалу, Інп	18,656	14,083	40,855
Оцінка якості навчання, ІН	12,224	7,010	21,660
Оцінка міжнародного визнання, ІМВ	8,943	4,723	14,820

Середні значення стандартизованих чинників інформують, чому певні ЗВО були віднесені до того чи іншого кластеру. Характеризуючи вплив факторних ознак, можна підтвердити попередні висновки про розмежування ЗВО за кластерами відносно чинників, за якими здійснено кластерний аналіз.

Враховуючи зазначене, слід відмітити, що результати кластерного аналізу є основою для подальшого обґрунтування управлінських рішень та розроблення відповідних стратегічних альтернатив задля підвищення конкурентоспроможності ЗВО у контексті управління нею з урахуванням чинників, задля нівелювання негативного їх на діяльність закладів вищої освіти.

Список використаних джерел:

1. Касич А. О., Глущенко Д. О. Теоретичні та практичні аспекти управління конкурентоспроможністю підприємства. *Економіка та держава*. 2016. № 11. С. 65-70.
2. Бреус С. В. Роль інновацій у забезпеченні конкурентоспроможності машинобудівного комплексу України. *Актуальні проблеми економіки*. 2006. № 1. С. 162-169.
3. Бреус С. В. Конкурентоспроможність закладів вищої освіти в сучасних умовах. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 35, ч. 1. С. 24–31.
4. Заярная И. А. Конкурентоспроможність ВНЗ і шляхи її підвищення (теоретичні аспекти): монографія. LAP LAMBERT Academic Publishing in Stein Imprint der / Omni Scriptum GmbH & Co. KG Heinrich. Bocking. Str. 6–8, 66121 Saarbrücken, Deutschland, 2014. 153 с.
5. Линовицька О. Запити ринку праці: виклик для українських університетів. URL: <http://www.euroosvita.net/index.php/?category=1&id=6091> (дата звернення: 22.12.2019).

ГОНЧАРЕНКО М.Л., к.е.н., доцент,
Харківський механічний технікум ім. О.О. Морозова

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ІНСТРУМЕНТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИРОБНИЦТВА

Головна мета організації виробництва сучасних підприємств – забезпечити високу економічну та соціальну ефективність функціонування в довгостроковій перспективі. Водночас із генеральною метою підприємства: виробництвом і реалізацією матеріальних благ для задоволення потреб покупців, підприємство прагне досягти безлічі окремих цілей: економічних, соціальних, техніко-технологічних, екологічних та ін. Безліч цілей підприємства визначає різноманітні завдання та напрями організаційно-економічної діяльності, а саме:

- виготовлення і постачання продукції споживачам;
- підвищення якості і забезпечення конкурентоспроможності продукції;
- раціональне використання виробничих ресурсів;
- науково-технічний і організаційний розвиток виробництва;
- удосконалення економічних відносин на підприємстві;
- соціальна організація колективу підприємства [1].

Аналіз стану організації виробництва на конкретному підприємстві повинен охоплювати всі сторони виробничо-технологічної й господарської діяльності, тобто носити системно-комплексний характер. Основою методики такого аналізу є комплекс техніко-економічних показників, що відображує стан організації виробництва на підприємстві повно і всебічно (включаючи показники ефективності, впровадження наукової організації праці й виробництва по підприємству в цілому й по окремих його підсистемах).